

## Az édes otthon

Szirmai Károly

**M**ajd tizenöt éve nem volt odahaza. Pedig leveleiben többször ígerte, hogy hazalátogat. Ígerte nyár végére, őszre, tavasz elejére, de ígétét nem váltotta be. Járt közben szomszéd országokban, csak szüleit nem kereste föl. Pedig egyre várták, egyre készülődtek. Anyja boldogan dicsekedett ismerőseiknek, hogy fiuk nemsokára hazalátogat. Külföldön élő fiuk, akire olyan büszkék voltak. De akárhányszor ígerte, csak nem jött. Vajon miért nem? — töprengtek. — Miért nem? — firtatták ismerőseik. Restelkedve tértek ki a válasz elől.

Ismerőseik utóbb már nem is érdeklődtek. Úgy vették, mintha fiuknak nem volna szívügye szüleinek meglátogatása. S ha azelőtt a két öreggel bizonyos tisztelettel bántak, később mind kevesebb szóra méltatták őket.

Aztán egyszerre sürgönyözött és megjött a fiú. Olyan váratlan — hirtelen, hogy alig tudtak fogadására elkészülni. Pedig az volt minden vágyuk, hogy annyi esztendei távollét után otthon érezze magát.

— Csakhogy megjöttél! — fogadták az állomáson, mikor átestek csókon, ölelésen.

A sovány, őszülő, lötyögős arcú asszony büszkén nézte az ő nagy, megfőrfiasodott, szőke fiát. Mily pompásan áll nyúlánk alakján a finom sötétzöld ruha.

Magas, egyenestartású apján is meglátszott, hogy örül, de valami szóltalan szárazsággal. Mint aki hosszú éveken át hozzá szoktatta magát, hogy fiát aligha láthatja többé.

Amikor hazaérkeztek, ő elszokottan, idegen érzéssel lépett be szülei hozzájuk öregedett hajlékába. Hiába tett-vett, sürgött-forgott körülötte az anyja kiszolgáló igyekezettel, nem tudott igazán feloldódni, szavakra melegedni. Szeretetüket viszonzó mosolya bágyadt maradt, tekintete szórakozott, elkalandozó.

Anyja is észrevette. Hiába, megváltozott az ő nagy fia. Már nem a régi, nem úgy az övé, mint azelőtt volt. Valami közójük állt, közójük ékelődött. De finom anyjai ösztönrel helyesebbnek vélte, ha nem puhatolja, s később sem tesz róla említést. Régi szobájáról kezdett beszélni

— Úgy találsz benne mindent, mint amikor elmentél. Mindig vártuk, hogy egyszer hazajössz — mondta csendesesen, hangjában nehéz szárnycsapású évek fájdalmas vágyódásával.

— Igen, anyám — válaszolta ő, mert érezte, hogy mondania kell valamit. Bár nem ilyen koldus szavakat. De nem tudott igazán örülni a régi szoba vizionálásának. Pedig anyja bizonyára azt hiszi, hogy örül. Nagyon fájdalmasan érintené, ha tudná, hogy milyen bágyadt benne ez az érzés. Pedig mennyi mindent várt a hazaérkezéstől. S hogy adakozott volna, ha telt volna önkéntelenül fölbuggyanó szavakból.

— Nem akarsz átöltözni és megmosakodni? — kérdezte várakozóan az anyja.

— De igen — válaszolta.

— Akkor kimegyek. készítek vizet és megterítek uzsonnára — mondta és kifelé indult.

Röpke tekintetet vetett utána. Szegény, hogy megöregedett, mióta nem látta. Milyen üresen, zacskósan lóg az arca, kékesszürke szeme mennyire elvesztette régi csillogását. S ennek részben talán ő is az oka, mert annyiszor hitegette, hogy hazajön és nem tette.

Vajon mit gondolt ilyenkor az apja? Apja, aki annyira szerette, de aki szóval alig adott kifejezést szeretetének. Mintha valami száraz férfiasság visszatartotta volna, hogy kitárulkozzék. Csak régebben, egy-egy levelében, aggodásában, amikor nagyon beteg volt vagy súlyos megpróbáltatás érte.

Most is alig volt hozzá néhány szava. Csak állt az ebédlő közepén. a régi könnyed mozdulattal időnként szájához emelte cigarettáját, s tünődően maga elé fújta a füstöt, mintha gondolatai valahová messzire szállnának. Egy-egy pillanat mozdulatlanságában, az évektől simára esztergályozott, boltozatos homlokával olyan volt, mint egy szobor. Szobra egy be-nem-váltott álmain rágódó, elkallódott életnek.

— És te hogy vagy, apám? — buggyant ki száján őszintén az érdeklődés. S a szíve megtelt valami rég-nem-érett, atyja nyakát átölelni vágyó fiúi szeretettel.

— Megvolnék — válaszolta ő csendesesen, mint aki tudja, hogy sorsán nem változtathat. Azon sem, hogy az élet hamarosan attól az örömtől is megfosztja, hogy őt látja. Őt, aki után annyira vágyódott, s akivel, ha együtt lehetne, talán mindent könnyebben tudna elviselni. Az elmúlást is.

Este, mint aki ezzel is örömet akar szerezni, anyja egyik kedvenc ételét tálalta föl.

— Vegyél, fiam, tudom, mennyire szeretted. — kínálta.

De ő, aki valamikor, haza-haza látogató diákétségében, egy-egy kedvenc ételével nem tudott betelni, csak egyszer vett ki tányérára.

— Mi az, nem ízlik, fiam? — kérdezte anyja aggodalmasan. — Pedig ugyanúgy készítettem, mint akkor.

— Dehogynem, anyám, de már nem tudok úgy enni, mint valamikor.

— Vegyél akkor a süteményekből.

De azokból is csak csipegetett. Pedig mielőtt elment, azt vallotta, hogy senki sem tud úgy főzni és sütni, mint az anyja

Igen, a sokféle íz között elszokott a régítől, s ízekkel való elteltségében egyiket se kívánta különösebben.

— Akkor vegyél legalább ezekből a szép, zamatos körtékből és őszibarackokból. Apád fájról való. Számodra tartogatta, ha mégis hazatalálnál jönni. Minden ősszel félretette neked a legszebbeket.

Szegény, jó öregek! Azt hiszik, hogy ezzel meg tudják örvendeztetni. Mintha még mindig gyermek vagy kamasz volna, nem pedig felnőtt. Szegény, régi világban élő öregek... Változatlanul sugárzó szeretetükben mégis mennyivel gazdagabbak, mint ő, aki oly sokat elért vágyaiból, s közben annyi mindent elvesztett. Az édes otthon is, amelyet azóta sehol sem talál, mely talán csak a múltat megszépítő emlékezetben él, s valójában sohasem volt igaz.

— Mit szoktál, apám, este csinálni? — kérdezte, amikor túlestek a vacsorán.

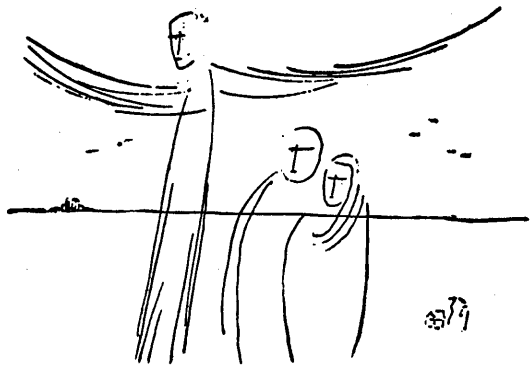
— Meghallgatja a híreket és olvas — vágott elé az anyja. — Többször éjjelig is, hiába zavarom aludni — panaszkodott reá.

— Ha nem lehet meg nélküle, — mentegette aztán.

Ahogy ő sem tudott meglenni. Hányszor feküdt le ő is éjjel után, habzsolva a könyveket, hányszor szólt reá is az anyja, amikor észrevette, hogy olvas, mert ajtaja alatt kiszüremlett a világosság. Régi idők, nagydiáksága esztendei... Alig tizenhét éve, s mégis mily messze volt már tőle minden, annyi változás, esemény préselődött közbe. S míg azelőtt teknősbékeként cammogtak, vánszorogtak az évek, a világ azóta nagyot ugrott előre.

Tíz óra felé elköszönt szüleitől, s mint valamikor, bement a szobájába és becsukta maga után az ajtót. De míg azelőtt sohasem lehetett meg valami tevékenység nélkül, most nem tudta, mihez kezdjen. Mert mindaz, ami valaha érdekelte, foglalkoztatta, idejemulttá, túlhaladottá vált.

A valamikor kedves, meghitt szoba hozzátapadó sok apró emlékével most az elmultság hangulatát keltette benne, az álványokon sorakozó könyvek pedig úgy hatottak reá, mint a sírőrző fejfái a hajdani, kilobbant alkotószellemnek. Minden megállottnak, megöregedettnek tűnt, s egy-egy pillanatban szinte úgy érezte magát, mint aki messziről érkezve, temetés után van, s kabátja ujján gyászszalaggal, üres szobában álldogál, ahonnan a kedves halottat elvitték. S mielőtt végképp távoznék, búcsúzkodóan még egyszer körülnéz.



Sáfvány Imre szövegrajza